

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Feloldó szerkesztők háborús létük alatt a szerkesztésért felelős:
PURIESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyitér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÍDEKEN:
Egy év 30 kor. 3 kor. 50
Fél év 15 kor. 1 kor. 25
Egy hónap 5 kor. 1 kor. 10

Amit még meg kell tenni

Makó város és Csanádvármegye közönsége már sokat, nagyon sokat tett a háború alatt a baha javáért. Nem is sorolható mind fel e rövid sorokba több írásban. Azonban még nincs kimerítve ama nemes cselekmények sorozata, mit a hazának követelni joga van-e a városnak, illetve a vármegyének közönségétől.

Az utóbbi időben nem egyszer volt alkalmunk olvasni, hogy egyik-másik nagyobb, tehát tehetősebb város a hajléktalanná lett felvidéki testvéreink számára új otthont épít. E tekintetben jó példával a szinmagyar Debrecen városa járt elől. Nyomban követték más városok is a szép példát. Sőt akadt a jelen kórnak egy újabb Széchenyi-je, egy nyugalmazott alispán személyében, ki óriási pénzadományával fölépíti a magyar nemzet történelmének, de talán a függetlenségi eszmék régi bástyájának most az ellenség által lerombolt, felperzselt ősi otthonát, felépíti Zboró várát.

E háború alatt mindenki sokat szenvedett, ki e hazában él, de legtöbbet szenvedtek a Kárpátokban lakó testvéreink. Nem elég, hogy ezeknek fegyverfogásra alkalmas férfitagjai az ellenség ellen vívott csatákban véreztek, hanem otthonaik, falvaikat feladta, sok helyütt a földdel egyenlővé tette az ellenség. Testvéreink ezrei állanak tanácstalanul, mert ugyszólván e szép hazában nincs egy tenyérnyi hely, hol fejüket lehajthatnák. Szegényes viskók, mely nekik mindenük volt, megsemmisítve. Testvéreink ezrei járnak ott fenn a Kárpátok között egy fillér nélkül, mert a borzalmas csaták mindegyikéből kifosztották.

Roszsabb volt ő reájuk az oroszok itteni hadviselése, mint a földrengés, mert ez rendszerint a nagy földterületnek egy kis részét sújtja. Az orosz azonban nemcsak falvakat, de járásokat, megyéket tett tönkre és juttatta koldusbotra azoknak szegény lakóit.

Talán a tatárjáráshoz lehet leginkább hasonlítani az oroszoknak itteni hadviselését. Az is kipusztította azt a vidéket, melyen elvonult. Az orosz is tönkre tette

hazánknak azt a vadregényes részét, hol seregei megfordultak.

A tatárjárás után nem értett egyet az összetört nemzet. A magyarok akkori királya: Béla mégis újból meg tudta teremteni Magyarországot. Most egyetért a nemzet öreg királyával. A baj összehozta, egybeforrasztotta a máskor vallás, politikai felfogás, származás stb. által megtagozt nemzetet. Egyek vagyunk érzésben, gondolatban, egyek a hazafias cselekmények gyakorlásában.

Felvidéki testvéreink összerombolt otthonának felépítése, most, mikor mindent az államtól mégsem követelhetünk, részben a mi kötelességünk. A miénk, mert mi azokhoz képest fényes jölétben vagyunk. Makó város és Csanádvármegye közönsége sohasem vonta ki magát a hazafias cselekmények gyakorlásából. A felvidék újjáépítéséből is ki kell vennie részét. Ez az, mit még meg kell tennünk.

A második izonzói csata után

Az olaszok tegnap két ízben is támadtak a doberdói fensik szegélyén, azonban mindkét kísérletük már jóformán a maguk erényességétől is megbénult. Még inkább mutatja az ellenség nagy kimerültségét és vereszeségét, hogy a görzi hídfőnél még csak ilyen győztes támadásokra sem volt erejük.

A tegnapi események tehát igazolják vezérkarunknak azt a jelentését, hogy a második izonzói csata, amelyet a hadtörténelem kétségtelenül a legnagyobb csaták közé fog sorozni, véget ért.

Megállapítható, hogy a második izonzói csata a doberdói fensik északnyugati szegélyén, Sdraussina vidékén viharzott a leghevesebben

és gyújtópontja az egész platót uraló Monte St. Michele volt.

Az olaszok példátlan erőfeszítései révén egy ízben hatalmukba kerítették ezt a fontos magaslatot s az olasz hadvezetéség már-már szilárd birtokában hitte magát, amidőn csapataink pompás ellentámadása kivetette az olaszokat a néhány órával később óriási áldozatokkal megszerzett magaslati állásukból.

Ettől a perctől kezdve az izonzói esatának végig egyetlen kedvező momentuma sem volt az olaszok javára. A tiznapos csata csak rengeteg vereségeket termelt számukra ember és hadianyagban.

Lelőtt olasz repülőgép

Egyik ütegünk kedden délután észrevette, hogy a doberdói fensikon, állásaink felett 2500 méter magasságban ellenséges repülőgép kering. Az üteg nyomban tűz alá fogta az ellenséges gépmadarat, amelynek utasai minden bizonnyal alkalmas pontot kerestek arra, hogy bombáikat sikeresen ledobhassák. Ütegünk három lövést tett, át a repülőgép sértetlenül folytatta útját. Mikor a negyedik lövés is eldőrdült, a repülőgépet óriási füstfelleg vette körül, amelynek eloszlása után látni lehetett, hogy a repülőgép nagy sebességgel a mélység felé zuhan, mikor a gép 500 méternyire lehegett a földtől, a gépen levő egyik tiszt kiugrott a gépből s a mélységben a fölismerhetetlenségig össze-vissza zuzta magát. A földre zuhant kétfedelű, francia-típusú

repülőgépen egy másik tiszt holttestét találták meg. Ennek a tisztnek teste háromnegyed részben porrá égett, csak az arcbőre maradt épen. A borzalmas égést az okozta, hogy ütegünk negyedik lövése a repülőgépen levő bombákat érte, amelyek fölrobantak.

— Rézgyűjtő katonák Makón. Ma a reggeli órákban a huszárok trombita harsogásától lett hangos a város, kik az aradi huszárezred megbízásából eljöttek Makóra rezet és a vele rokon fémekeket gyűjteni a hadsereg számára. Szépen feldisznított kocsikkal indultak el a huszárok. Utcáról-utcára jártak és jókora mennyiségű itthon már használhatatlan rezet gyűjtöttek össze a hadsereg számára.

Háború a levegőben

Belgrád és Pétervárad légi harca

Mióta úgy alakult a helyzet a harcterekeken, hogy a Szerbia elleni operációk szünetelnek, szerb részről a dunaparti Przemysl, Petrograd kifürkészésére repülőgépeket küldenek, amelyek, hogy kárt okozzanak, bombákat is dobnak. A megtorlás sohasem marad el, a mieink viszonzásul Belgrádot bombázzák, még pedig sokkal sikeresebben. Julius 23-án hajnali négy óra után husz perccel két kiváló pilótánk, Losonezy Béla pilóta-főhadnagy és Siegl pilóta-örzmeister indultak Belgrád felé, hogy előre megállapított terv szerint a stratégiailag fontos helyekre bombákat vessenek.

Losonezy Béla főhadnagy a terv szerint előbb indult, mint Siegl és már öt órakor Belgrád fölött keringett, várva Siegl-t, aki azonban nem jött meg. Losonezy látva, hogy Siegl valahol elakadt, hozzáfogott a bombavetéshez és bombái nemsokára lángba borították Belgrád pályaudvarát, majd Szerbia egyetlen hajókészítő műhelyét pusztították el és a város határában lévő barakk-táborban is pusztítást végeztek.

A magyar pilóta jól végezve dolgát, hazafelé indult, amikor a levegőben fölötté, háromezer háromszáz méter magasságban a föld fölött, egy gépet pillantott meg. Odaszólt megfigyelőjének, hogy nem érti, miért repül ilyen magasan Siegl és emelkedni kezdett a gép felé. Kétszáz méternyire volt már a géptől, amikor fölismerete, hogy a szerb szolgálatban álló francia gép. Nem volt sok idő a gondolkodásra, meg kellett támadnia a franciát. A megfigyelő vállhoz kapta a fegyverét és lött. Ekkor gépfegyvertűz villant meg a francia gépen; néhány pillanat és Losonezy felsőkarját, könyökét és lábszárát egy-egy golyó járta át. A pilóta nem vesztelte el lélekjelenlétét és egy merész siklórepüléssel háromezer méter magasból leszállt Ujvidékre.

Nemsokára kiderült, hogy mi volt az oka, hogy hajnali négy órakor francia repülő volt a levegőben és hogy hová lett Siegl? A francia pilóta egy homokbákványosi pilótánk üldözésére szállt

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI-czégnel.

föl, Sieglnek pedig elfogyott a vize és ezért megszakította utját s csak később szállt Belgrád fölé s ott öt bombát dobott le, amelyek közül kettő az orosz nagykövetségre hullott.

Nem volt még nyolc óra, amikor már Pétervárad fölé érkezett a belgrádi rombolást megtorolni egy francia repülő. Háromezer méter magasságban láthatatlanul dobott le hat bombát.

Magának Pétervárad erősségeinek az ellenséges pilóták semmit sem ártottak. A háboru kitörése óta a természeti fekvésénél fogva is szilárd erődítmény sok újabb védelmi eszközzel gazdagabb s erődítési művei tökéletesebbek.

Aprópénz hiánya

A miniszter újabb intézkedése

Az utóbbi időben a váltópénz érmeiben országszerte nagyfokú hiány mutatkozik.

A pénzügyminiszteriumhoz beérkezett jelentésekből meggyőződtek arról, hogy ezen jelenség oka voltaképpen nem a váltópénz érme elégtelen voltában keresendő, mert a háboru kitörése óta nagymennyiségben bocsáttattak ki nem csak új 1 koronás, 20 filléres, 10 filléres és 2 filléres érme, valamint 2 koronás bankjegyek is, hanem főleg abban a körülményben leli magyarázatát, hogy a lakosság nagyrésze a váltó pénzérmeiket elrejté és azokat ily módon kivonta a forgalomból.

A köznépe ezen eléggé nem kárhoztató magatartása a hazai közgazdaság és közforgalom nagymértvű károsodására vezet. Ennek megszüntetése céljából a pénzügyminiszter kezdeményezése folytán a belügyminiszter utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a legszélesebb körben (hirlapi közlemények, falragasz, dobszó stb.) tájékoztassák és világosítsák fel a közönséget, hogy a bankjegyek a koronaérték pénzérmeivel és ennélfogva a váltópénzérmeikkel is teljesen egyenlő értékűek, azok értéke csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek, továbbá hogy a váltópénzérme elrejtése, felhalmozása, és ez által azoknak a forgalomból való kivonása a hazai közgazdaság, a pénz- és értékgazdálkodás, nemkülönben a hazai kereskedelem, megbénítását okozó hazafiatalan cselekedet, amely a legszigorubb megrovást és megtorlást érdemli meg. De ettől eltekintve az elrejtett érme forgalombahozatala a jelen körülmények folytán hazafias kötelesség és elsősorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll.

Hasonló irányban intézkedett a vallás- és közoktatásügyi miniszter is, midőn a tanítókat és lelkészeket azonos irányu tevékenység kifejtésére felhívta.

Elsősorban a hatóságoknak és hivataloknak lévén feladata, hogy a közönséget a váltópénzre elrejtésétől visszatartsa, utasítva vannak a pénzügyigazgatóságok, hogy az alája rendelt hivatalokat és a pénzügyőrséget is hasonló irányu tevékenység kifejtésére azonnal hívják fel.

Utasítva vannak továbbá a kir. adóhivatalok, hogy a váltópénz-

érmeikkel takarékosan bánjanak, az összes kifizetéseket elsősorban bankjegyekben teljesítsék és a pénzfelvételek végett megjelenő ama felektől, a kikkől feltehető, hogy aprópénz készlettel rendelkeznek, követeljék meg, hogy a bankjegyekből visszajáró aprópénzt hozzák magukkal és a pénztárba szolgáltatassák be.

Levél az olasz harctérről

Katonáink hősiessége

Az olasz harctéren küzdő katonáink nem mindennapi hősiességéről emlékszik meg egy makói katona, Czirbus István református igazgató tanítónak fia. A levelet alább közöljük:

Kedves szüleim!

A Mindenható különös jósága folytán megmenekültem a biztos haláltól. Leirom — tehát. E hó 19 én, hétfőn borzalmas ágyutüzet katunk. Már vasárnap délután is sturmoltak bennünket, szuronyhagylt álltunk 5 lépésről egymásnak, a többek közt legöttem egy olasz tisztet. Csak egy röpült szét a koponyája hogy — irtózat! Ebből a slamasztikából szerencsésen kimásztam. Egész éjjel 20 lépésről tartottuk az állást, reggel jött meg a fölmentő sereg, ezekkel aztán ismét mi sturmoltunk s vertük vissza saját állásába az olasz. De ezután sem pihenhetünk, mert a harc ismét megkezdődött — s derengés meghozta az ágyutüzet, 28 centiméteres lövegek jöttek. Rettenetes a hatásuk, egy ilyen jó trefter — 10 halottunk és 4 sebesültünk lett tőle.

A bakáim remegtek, tudja Isten én is félttem, de az Istben való bizodalomam csodás erőt adott, gondoltam teljesedjék, amit O már számomra elrendelt. Ereztem, hogy imádkoznak értem.

Délelőtt 11 óra. — Bekeritettek az olaszok, hátulról kaptunk tüzet. Állásom még mindig tartom, 30 olasz támadt bennünket hátra, megérte egy patrol, mind a 30 at elfogtuk. — Délután 3 óra. — Földi pokol, amit az ellenség tartogatott eddig számunkra, most pillanatonként 8—10 gránát vág svarmléniánkba. En is elvesztem nyugalmamat, Rakott kódekkunkból szikla mögé húzódom s közvetlen utána dekkungom szét van löve, a következő lövés a sziklát éri, ami mögött én vagyok, — pillanatokig majd megfulladok, hatalmas nyomást érek a testemen, mellettem roncsolt emberi tagok, jajgatás, pár ember körülöttem. Fejem mozgatni tudom, karommal emelem a kőszikla egyik szélét... tehát élek. Hívom embereimet, segíljenek levenni rólam a követ. Nagy féltéken jön három ember, nem bírják, még jött két ember, puskájukat aláátmasztva kiemelték a szikla alól. Talpra állva meggyőződtem, hogy egy tagom sem hiányzik, alsó lábszáromon csontrepedést kaptam. Most a zágrábi kórházban fekszem. Czimem: Rezervspítal No. 2.

Igazán különös az Istennek kegyelme, hogy életben maradtam,

ugyanattól a sziklától három ember lett halott s én élek!

Kezüket csókolja szerető fiuk: Czirbus István egy éves önk. káplár.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Aug. 1. Vasárnap. Róm. kath. és Protest. C. 10. V. P. Görög-orosz jul. 19. D. 10. Mak. Nap kel 4 óra 36 perckor, nyugszik 7 óra 34 perckor.

Időjárás. Helyenként eső vagy zivatar és lassu hőemelkedés várható. Sürgönyprognózis: Elvtve csapadék, zivatarok, melegebb. Déli hőmérséklet: + 23.4 C° fok

— Istenisztelet a reformátusoknál. A mai napon az ó-templomban d. e. 9 és d. u. 2 órakor prédikál Nagy Károly lelkész, az új-templomban ugyanazon időben Bereczky László lelkész.

— A városi nyugdíjválasztmány kiegészítése. Lapunkban már megemlékeztünk arról, hogy Makó város képviselőtestülete legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén választotta meg a képviselőtestület tagjai közül a nyugdíjválasztmány 5 tagját. Minthogy a nyugdíjválasztmány csak akkor lesz teljes, ha azt még 5 taggal a városi tisztikar kebeléből kiegészítik. E kiegészítés iránt ma intézkedett Galambos Ignác dr. polgármester, így a városi tisztii nyugdíjválasztmány rövid idő alatt megkezdí működését.

— Kitüntetett makói főhadnagy. Sonkovics János makói főhadnagyot a király részéről igazán szép kitüntetés érte. Sonkovics János, ki eddig csaknem minden harctéren megfordult, ma értesítette Makón lakó édesanyját: Oehring Mariát, hogy őt a király vitézsége elismerésül a harmadosztályu katonai hadiékiteményes érdemkeresztjével tüntette ki. Makón igen sok azoknak a száma, kiket Sonkovics Jánoshoz benső barátság köt, így az ő kitüntetése sokaknak öröme szolgál Makón.

— A hatósági husszék fejlesztése. Ugy látszik, hogy a hatósági husszék, melyet Rákossy Gyula rendőrkapitány részint a kötött fizetésűek olcsóbb megelhetése végett, részint az elviselhetetlen élelmiszer árak letörése végett létesített, — fényesen bevált. A fix fizetéses emberek itt szerzik be a husszükségleteiket, de már érezhető volt e mérszár-széknek az árak tekintetében is gyakorolt mérséklő hatása. Cél-szerű volna azonban a hatósági husszékét fejleszteni, úgy hogy ott mások is kaphatnának húst akkor, mikor a fix fizetésesek igénye kielégítést nyert.

— A lókorház építése. A lókorház építése az új vásártéren gyors tempóban halad előre, úgy hogy az nemsokára teljesen elkészül és megkezdí működését. A lókorház 1000 ló számára készül.

— A cséplések nyugodtan folynak le. Más években a cséplés körül felmerült panaszok igen sok dolgot adtak a hatóságnak. A nézeteltérések, összetűzések kiegyenlítése mindig igen sok dol-

got adott a hatóságnak. Ez évben nem kellett a hatóságnak a cséplési munkák körül felmerült vitás ügyek elintézése végett beavatkozniok. Mindössze két kisebb panasz merült fel. Két asszony, kinek férjeik hadban vannak, emelt csak panaszt és az az érdekes, hogy mindkettő a cséplőgéptulajdonos ipa ellen. Most leginkább az eső hátráltatja némileg a cséplést, más tekintetben nincs semmi baj. A cséplés zavartalanul folyik.

— Meghívó. Kéretnek a szabóiparosok, akik az iparkamarai kiküldöttnél beiratkoztak, a munkák készítésére vasárnap, az az 1915. augusztus 1-én délután 2 órakor az ipartestület helyiségében megjelenni sziveskedjenek a munkarend megállapítása végett. Ugy-szintre azon iparosok, akik nem iratkoztak be és hajlandók készíteni, továbbá segédek, varni tudó asszonyok és leányok jelentkezhetnek a fent irt helyen és időben.

Az elnökség.

— Jótékonycélu adakozás. Csillag István városi állatorvos peres ügyből kifolyólag a mai napon a makói izraelita hitközségnek 20 koronát, az izr. nőegyletnek 10 koronát adományozott.

— Gyűjtés a felvidékieknek. Az orosz betörések által tönkrementemplérvármegyei felvidéki községek és lakosság segélyezésére Zemplérvármegye alispánja Makóra is több gyűjtőívet küldött. E gyűjtőívekkel a mai naptól kezdve a polgárok járhatnak. Kérjük a közönség nemes jótékonyágát.

— A cséplőgéptulajdonosok figyelmébe. A hatóság ma rájött arra, hogy a makói cséplőgéptulajdonosok között igen sok van olyan, ki a cséplő körül foglalkoztatott munkásait baleset elleni biztosítás végett az országos gazdasági munkáspénztárnál be nem jeletette. Minthogy e mulasztás kihágást képez, figyelmeztetjük az illetőket, hogy munkásaikat annál inkább is jelentsék be, mert ellenkező esetben szigoruan bírságotlák őket.

— Gazdasági gyűlés. Az ardcisi gazdaság megbizottja aug. hó 1-én azaz ma vasárnap délután 2 órakor kint a csőszháznál igen fontos ügy elintézése végett gyűlést tart, melyre az érdekelt gazdákat tisztelettel meghívja Szirbik Sándor gazdasági megbizott.

— Meghívás. Az 1898. XXIII. t. c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Makói Ipari Hitelszövetkezet 1915. évi augusztus hó 1-én d. e. 11 órakor az ipartestület helyiségében alapszabályszerű napirenddel rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghivatnak. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

— Vásár Apátfalván. Ma volt Apátfalván az országos állatvásár. Erre a vásárra már csak azért is igen sokan mentek Makóról, mert hízóikat e vásáron szokták beszerezni. Ma azonban ez lehetetlen volt, mert a felhajtás is kicsi volt és a sertés oly drága, hogy megfizetni nem lehetett.

— „Mozi” a Hollósy Kornélia színházban. Vasárnap aug. 1-én délután 6 és este fél 9 órakor

óriási sikerű ujdonságokat mutat be a mozi igazgatósága. Ez alkalommal sikerült egy elsőrangú műsort összeállítani, melyben egy a harcéri, mint a bohózi darabok legjava kerül bemutatásra. A műsor a következő: 1. Háborus híradó; (aktuális) 2. Totó, mint Amor II. felv. humoros. 3. Mozi-tréfák, humoros. 4. A fogékony Tini kisasszony, humoros. 5. A babona, humoros. 6. Adley kisasszony ékszerai, humoros és végül a sláger, A megmentett zászló, dráma 3 felv. (aktuális). A műsor tényleg kiváló és bizvást remélhetjük, hogy egy 6 órai, mint a fél kilenc órai előadás zsfolt nézőtér lesz. A 6 órai előadásra a 10 éven alóli gyermekek a helyárok felét fizetik.

A mi hőseink

A napilapok leírásai, egy-egy hazatérő hősi elbeszélése, mind-mind halvány rajza annak a páratlan hősiességnek, mit a magyar nemzet flai visznek véghez ebben a világháboruban. Homérhoz méltó költőnek kellene támadnia, aki világraszóló nagyszerű hősköteményben zengené el a magyarok tetteit.

Ilyet még nem látott a világ, a milyeneket most a mi küzdelmünkben bámulattal, csodálattal láthat.

„Hazáért, királyért!“ — küzdő népünk valamennyi katonája szívének s testének minden részecskéjét ez a dicső jelszó rezgi át, meg át s lelkesedésében félisteni csodákat mivel.

Büszkék lehetünk, kik e kort megértük, mikor híre neve az ősi magyarnak — tetteink nyomán — újra dicsőséggel száguld keresztül-kasul az egész világon s tiszteltté, becsültté, rettegetté teszi újra a „magyar“ nevet.

Hogy katonáink is milyen büszkék erre a korra s mennyire várták már ennek az eljövételét, nagyszerűen kifejezi az alábbi vers, melyet az északi harcér egyik hőse, Horváth Antal makói Uj-utca 8. szám alatti lakos a következő sorok kíséretében küldött be hozzánk:

Tek. Dr. Kiss Pál szerkesztő ur!

„Fogadja őszinte, jó kívánataimat. Adja az Isten, hogy ezen pár sor írásom a legjobb egészségben és erőben találja és abban az ügyben, mely függetlenségünk és testvérségünk iránt mint eddig, ezután is még sok ideig hiven s odaadónan működjék és kedves Ujságunkat, a mi Független Ujságunkat úgy mint eddig, tovább is terjessze.

En már második ízben veszek részt az északi harcban, de még eddig segített az Isten. Pihenő időmben, bár nem vagyok se költő, sem író, csak mint egyszerű földmivelő, mégis örömem telt néhány kis vers elkészítésében és ha talán e kérelem meg nem sérteném, ezen verseim közül egyet közöljön emlékül:

Eddig szól a levél s mi szívesen közöljük a verset, amint következik:

MEGJÖTT A KOR.

Mit már lelkemben én
Olyan régen érzek,
S mi szívemre már régen,

Mint sitergő tűz
Reá, reá borult:
Az eljött s itt van már!

Sarokban kardom hüvelyét
Vak rozsa s por lépé,
És ezt szégyeltem már,
Egyenruhám a raktárban
A moly talán már megevé,
Vagy tán még ez is vár!

De már nem kell várni,
Megjött a kor!
Gaz ellenségeink reánk törtek
Bandita módra édes szép
Magyar hazánkra,
S gaz gyilokkal jöttek felénk.

De lelkemben, bárha
Mindig sok volt a türelem
És az igazi szeretet,
De már ezt én se tűrhettem
Felkorbácsolta érzéseimet
S tettekre hajt e cudar gazság.

És bár otthon hagyám én is,
Kiket olyan nagyon,
Forrón szeretett a szívem:
Mégis boldog vagyok
S boldog leszek, hogy
Az én karom is e harcban részt-
[vehetett.

Fegyvereinkről most már
Lehullt a por, s
Rozsda helyett vér önté el,
De, magyarok Istene, te látod,
Hogy nem lehet másként elbánni
Nyomoruit ellenségeinkkel.

Meghalni! Erre én
Talán nem is gondolok,
De ha küzdelmeim nyomán
Mégis ez lenne részem is,
Dicső magyar hazám, érted
Boldogan meghalok!

S ha majd eljön a kor,
Hogy a hősek sirján,
Kinyílnak a virágok ezrei:
Hősiességünk nem mulik el soha,
E sirvirágok lengéseiben,
Örökké ott fog lengeni.

Bátorságunk s vitézségünk után,
Ez a mi szép hazánk, —
Mivel boldogság s dicsőség
Fakad majd e küzdelmeink

[nyomán,
Amig mi már lent porladunk,
Hálával gondol ránk!

Horváth Antal.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(961)

103. fejezet.

Márta halála.

— Mi dolog ez? Ki merészel felkapaszkodni a kocsira, melyet én fizetek?

— A törvény nevében! válaszolt vissza a kocsis bakjára felkapaszkodott titkos rendőr.

Del-Monte még most nem óhajtott a rendőrség elé menni s így szólt felháborodva:

— Mit akar, hogy merészel ön

kocsimra felkapaszkodni az én engedélyem nélkül! Ki ön?

— Titkos rendőr vagyok!

— Azért mégis tessék leszállani! En nem tűröm, hogy titkos rendőrökem leskelődjenek reám és kapaszkodjanak fel a kocsimra. Nincs én nekem ilyen kíséretre szükségem. Ha a rendőrségnek valami baja van velem — hiszen tudják, hol van a lakásom, küldjenek ki hozzám meghívást és meg lehetnek győződve, hogy meg fogok jelenni a rendőrfőnök előtt!

A titkos rendőr nem akart lemenni a bakról.

— Utasításunk van, ugymond a gróf urat mindjárt bekísérni, bárhol találjuk is.

A szóváltás egyre hangosabb lett, úgy, hogy többen megálltak bémésködni. Csakhamar egész kör képződött körülöttük. A jelen voltak legnagyobb része ismerete Del-monte grófot s azt indítványozták, hogy le kell huzni a bakról a tulajdonost.

Ezt bizony meg is tették, jól elpüfölték s ott hagyták, Del-Monte kocsija pedig utnak indult a városra át a Loresti kastély felé. Odaérve újra körülvette őt egy csapat titkos rendőr.

— Mit akartok? kiáltá a gróf mérgesen. Talán bizony ti is el akartok fogni?

— Parancsot kaptunk arra, hogy önt bekísérjük z

— Már mint engem? kérdé a gróf.

— Igen is!

— De tudjátok-e voltaképp, hogy én ki vagyok?

— Oh igen, ön Del-Monte gróf.

— És mégis be akartok engem kísérni?

— Így szól a parancs!

— Ez tehát más szóval azt jelenti, hogy engem le akartok tartóztatni?

— Csak bekísérni gróf ur!

— Az egyre megy, de mutassátok az elfogatási parancsot.

A titkos rendőrök egymásra néztek.

— Nos? kérdé Del-Monte. Nincs elfogatási parancs?

— Nincs!

Erre felháborodást mutatott a gróf.

— Mi dolog ez, hogy ti elfogatási parancs nélkül akartok engem letartóztatni? Hát szabad államnak mondhatja magát Olaszország, hogy a rendőrség kénye-kedve szerint lecsap egy emberre s azt minden ok nélkül le akarja tartóztatni?

(Folyt. köv.)

Nyilttér*)

Nyilatkozat.

Alulírott elismerem, hogy Sipo Mihály makói lakost ok nélkül sértettem meg, tőle ezennel bocsánatot kérek.

Makón, 1915. július 27-én.

Biró Rozália.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Polgári iskolai magánvizsgára, javítóvizsgára, előkészítők.

Jelentkezést kérek aug. 10-ig.

V. NAGY LAJOS,

áll. tanító. Rákóczi-ut 14. sz.

Földhaszonbérbeadás

Csókáson a vásárhelyi határszélén Héja József szomszéd-ságában

3 fertály tanyaföld

a rajta levő gazdasági épületekkel együtt gabonatermés alá 3 évre haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet:

Barta Sándornál

Pacsirta-utca 35. szám.

Néhai

özv. Huszti Kázmérené

hagyatékát képező butorok és egyéb ingóságok 1915. augusztus 1-én, vagyis vasárnap délután 10 órakor az Uri-utcában

levő Antal-féle háznál szabadkézből eladatnak.

Kiadó föld.

Bogárzóban lévő egy és fél fertály tanyaföldem több évre kiadó, Biró Pál szomszéd-ságában. Értekezni lehet Vásárhelyi-utca 65. szám alatti tulajdonossal.

POÜR ENDRE

gyógyászattal kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyerekek és bizonyos ható ar-
talmán szer, szepid, mélyell,
ere és körvéresség és más-
féle bőrtisztogatás elos

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajjító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona, Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajjító 1 korona. Járulékokat is meg kell fizetni.

HERE SZÉNA és MARHANAK való, valamint

herésárpa-szalma

kapható IRITZ MIK-SÁNÁL olcsó árban.

Árverési hirdetés.

A csanádi vasút Makó állomásán, augusztus 3-ikán. d. u. 2 órakor a következő áruk elárvereztetnek, u. m.:

1 hordó carbolineum 168 kg.
1 láda cipókrém 40 kg.
1 bál kézműáru 25 kg.
1 láda pipere cikkek 32 kg.
1 bál szőnyeg 26 kg.
2 hordó pálinka 135 kg.
1 drb vaseke ta igával 88 kg.
Köszén 1840 kg.
Különféle talált tárgyak: ruha-félék, bolok, esernyők stb.

Makó, 1915. július 30.

BABOS,
állomás-főnök.

Kiadó föld.

A csanádi határban

11 köblös földem,

a rajta levő tanyaépülettel több évre gabonatermés alá kiadó. Ugyiszintén a belsőnyomáson a kereszt töltés mellett 6 hold földem hagyma alá kiadó. Értekezhetni lehet IGAZ ILLÉSNÉ Kálvária-utca 47. szám alatt.

Földhasznóbérbeadás

Az igási-ut mentén Horváth Józsefné szomszédságában

2 $\frac{1}{2}$ fertály tanya föld

tanya épülettel együtt több évre hasznóbérbe kiadó és egy járandó Görte Lajos szomszédságában továbbá

1 $\frac{1}{2}$ fertály ugar föld

az igási és a földéaki határ közt szintén több évre hasznóbérbe kiadó. Értekezni lehet:

Kotormán Mihálynénál
Gyöngy-u. 34. szám.

Földhasznóbérbeadás

Bogárczóban Cs. Varga István szomszédságában

2 $\frac{1}{2}$ fertály föld

a rajta levő gazdasági épületekkel együtt gabona alá 3 évre hasznóbérbe kiadó. Értekezni lehet

MOLNÁR FERENCNÉL
Iskola-u. 16. új szám.

Kiadó föld.

A görög kath. lelkészi földek, lelei-utmenti belső járandó

7 katasztrális hold,

igási Uj- és Ó-Földeák közti sós-tói ugar 5 KATASZTR. HOLD, kopáncsi pusztai járandó

7 katasztrális hold,

okt. 1-től hasznóbérbe KIADÓ.

10 klg. KÉKKŐ

kapható:

IRITZ MIKSÁNÁL.

Belső járandóban az Ardics sarkánál

9 kis hold**és 143 [ ]-öl földemet**

f. év október hó 1-től felibe óhajtom kiadni vagy esetleg bérbe is kiadom. A kivenni szándékozókat kérem, hogy legkésőbb augusztus hó 4-ig alulírott nál jelentkezzenek az újvárosi református paróchián.

Bereczky László

református lelkész.

Kiadó föld.

A királyhegyesi ut mentén a Gluber-féle tanya szomszédságában

12 köblös föld

a rajta levő tanyaépülettel, több évre kiadó. Értekezni lehet a róm. kath. templom átellenében, a Pázmány-utca 7. sz. alatt lakó

BARÓCZY JÓZSEF

tulajdonossal.

Földhasznóbérbeadás

A lelei-utfélen a kiszülő mentén

8 $\frac{1}{2}$ kis hold föld

melyből 5 hold gabona alá, 3 és fél hold föld pedig hagyma alá a rajta levő gazdasági épületekkel együtt 2 évre hasznóbérbe kiadó. Értekezni lehet

Vince Jánosnál

Munkácsi-u. 12. sz. alatt.

Mindenki örül, mert

napról-napra megújuló győzelmeink csak örömmel tölthetnek el mindenkit. Mindennap egy lépéssel közelebb jutunk a nagy háború befejezéséhez és minde nnap egy lépéssel közelebb ahhoz, hogy a nagy munka megjelenhessen. Kiadóhivatalunk nagy súlyt helyez arra, hogy

kifogástalan,
izléses munka

legyen, mit csak úgy érhetünk el és csak úgy lesz értékes mindenki előtt a munka, ha azt hőseink arcképeinek százai díszítik. Mindenki ösmerje tehát kötelességének hozzátartozója arcképet elhelyeztetni a hősök arckép-albumában, mert egy hősünk arcképeinek sem szabad hiányozni ebből a díszes albumból.

Még mindig fogadunk el fényképeket!